

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 1132

гр. София, 20.02.2017 г.

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 10
състав**, в закрито заседание на 20.02.2017 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Стоянова

като разгледа дело номер **1674** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК, вр. чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Образувано е по искова молба от А. Б. П. срещу Българската народна банка. Искът е предявен на основание чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, вр. чл. 203 и сл. от АПК. При условията на обективно кумулативно съединяване са предявени два иска. Претендира се обезщетение в размер на 8627, 97 лв., представляващо обезщетение в размер на законната лихва за забавено изплащане на гарантираните вземания за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. – върху максималния размер на гарантираните вземания от 196 000 лв., представляващо преки вреди вследствие неправомерно бездействие на Българската народна банка по отношение на изпълнението ѝ на задължения, произтичащи от приложимо с директен ефект право на Европейския съюз в областта на изплащане на гарантирани депозити, обосновава се наличието на пряка причинно-следствена връзка между вредите и определеното като бездействие поведение на Българската народна банка.

Претендира се и обезщетение в размер на 84 693, 97 лв., представляващо разликата между размера на вложенията на ищеца в [фирма] (в несъстоятелност) и изплатения ѝ гарантиран депозит. В представена по делото молба от 04.07.2016 г. ищецът е направила конкретизация на предявените искове, като е посочила, че вредите са претърпени от неправомерно бездействие на Българската народна банка, изразяващо се в неустановяване от страна Българската народна банка на обстоятелството че са налице „неналични депозити“, което да даде възможност да се задейства схемата за гарантиране на влоговете, т.е. да може Фондът за гарантиране на влоговете в банките да започне изплащането на депозитите. Със същата молба е направена и конкретизация на втората предявена претенция, като е уточнено, че вредите са причинени вследствие на неправомерни действия на Българската народна банка, изразяващи се в нарушаване на приложими с „директен ефект норми на европейското

право“ (нарушаване на прокламираното в чл. 17 от Х. на основните права на Европейския съюз право на собственост, нарушаване на чл. 120, във връзка с чл. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, нарушаване на чл. 63-65 от Договора за функциониране на Европейския съюз), като това обстоятелство е посочено в условията на алтернативност, а именно наличието на неправомерно бездействие, изразяващо се в неупражняване на банков надзор от страна на Българската народна банка.

Ответникът Българската народна банка в подаден в срок отговор по исковата молба прави възражение за недопустимост на исковата претенция поради обстоятелства, посочени в този отговор, както и в представени по делото писмени бележки. Недопустимостта на исковата претенция се обосновава от ответника с излагане на съображения, че Българската народна банка не е част от държавната администрация, банката притежава отделно имущество, наличието на специален закон – Закона за кредитните институции, който изключва приложимостта на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, с обстоятелството, че предвид, че е налице твърдяно бездействие на Българската народна банка да изпълни свое задължение, пряко произтичащо от закона, на основание чл. 257, ал. 1 от АПК не подлежи на разглеждане по същия процесуален ред като иска за обезщетение, ответниците по посочените два иска (иска по чл. 257, ал. 1 от АПК и иска по чл. 203 и сл. от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди) са различни, условия за допустимост на иска е съответният акт, действие или бездействие да са били отменени преди това по съответния ред, с обстоятелството, че искът е предявен срещу ненадлежна страна (Българската народна банка не притежава правомощия да изплаща на вложителите суми по гарантираните влогове в банките).

Неоснователността на исковите претенции се обосновава и с липсата на възможността за пряко приложение на директивата спрямо вложителите, като това обстоятелство се аргументира и с решение на Съда на Европейския съюз от 12 октомври 1994 г. по дело C-222/02. Недопустимостта, респективно неоснователността на исковата претенция се обосновава и с обстоятелството, че директивата е транспонирана правилно в българското законодателство, разпоредбата на чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директивата няма директен ефект тъй като не е достатъчно ясна, точна и безусловна, като същата предоставя право на преценка най-малко по три въпроса – кой е компетентният орган, който следва да извърши преценката за неналичност на депозитите, с какъв акт и по каква процедура да се извърши това установяване, след като последиците на директивата зависят от приемането от страна на държавата на актове на вътрешното право, указващи компетентния орган и вида решение за установяване на неналичност, то недопустимо е признаването на нейното пряко действие. След извършена проверка настоящата съдебна инстанция констатира, че в ОЖ, С038 от 6 февруари 2017 г. е публикувано преюдициално запитване, отправено от Административен съд [населено място], по което е образувано дело C-571/16.

По образувано дело са отправени следните преюдициални въпроси – 1) разпоредбата на чл. 4, параграф 3 от Договора за ЕС и принципите на равностойност и ефективност трябва ли да се тълкуват в смисъл, че при липсата на национална уредба, допускат компетентността на съда и реда за разглеждане на исковите за вреди от нарушения на правото на ЕС да се определят според публичния орган, който е извършил нарушението, и според характера на действието/бездействието, с което е извършено

нарушението при положение, че прилагането на тези критерии има за последица разглеждането на исковете от различни съдилища – общи и административни, по различен процесуален ред, ГПК и АПК, изискващ внасяне на различни държавни такси, пропорционални и прости и изискващ доказване на различни предпоставки, включително наличието на виновно поведение. 2) разпоредбата на чл. 4, параграф 3 от договора за ЕС и изискванията, поставени от съда по делото F. следва ли да се тълкуват в смисъл, че не допускат исковете за вреди от нарушения на правото на ЕС да се разглеждат по реда като този по чл. 45 и по чл. 49 от Закона за задълженията и договорите, който изисква внасяне на пропорционална държавна такса и доказване на виновно поведение, както и по ред, като по този по чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, който макар и да предвижда носенето на обективна отговорност и съдържа специални правила, улесняващи достъпа до съд, се прилага само за вреди от отменени незаконосъобразни актове и незаконосъобразни фактически действия/бездействия на администрацията и не обхваща хипотези на нарушения на правото на ЕС, извършени от други държавни органи с правни действия/бездействия, които не са отменени по съответния ред.

3) разпоредбите на чл. 1, параграф 3, буква „i“ и чл. 10, параграф 1 от директива 94/19 (ЕО) трябва ли да се тълкуват в смисъл, че допускат законодателен подход като този, възприет в чл. 36, ал. 3 от Закона за кредитните институции и чл. 23, ал. 5 от Закона за гарантиране на влоговете в банките, според който изискването съответната кредитна институция да изглежда неспособна за момента по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние да изплати депозити и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи, е равнозначно на установяване на неплатежоспособност на институцията отнемане на нейния лиценз, както и схемата за гарантиране на депозитите да се задейства от момента на отнемане на лиценза за извършване на банкова дейност.

4) разпоредбата на чл. 1, параграф 3 от директива 94/19 (ЕО) трябва ли да се тълкува в смисъл, че за да се дефинира един депозит като неналичен, следва да бъде установен като такъв с акт на съответните компетентни органи след извършване на оценката по буква „i“ от същата разпоредба, или допуска поради празнота в националното законодателство преценката и волята на съответния компетентен орган да се извлече по тълкувателен път от други негови актове – например в случая от решение № 73/20.06.2014 г. на управителния съвет на Българската народна банка, с което [фирма] е поставена под специален надзор, или да се презумира от обстоятелства като тези по главното производство.

5) при обстоятелства, като тези в главното производство, когато с решение № 73/20.06.2014 г. са преустановени всички плащания и операции, вложителите са били лишени от възможността да подадат заявки за плащане и не са имали достъп до депозитите си, за периода от 22.06.2014 г. до 06.11.2014 г., следва ли да се приеме, че всички гарантирани безсрочни депозити (за които не се изисква предизвестие за разпореждане и се плащат незабавно при поискване) са станали неналични по смисъла на чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директива 94/19 (ЕО) или условието да не е платен дължим и платим депозит, изисква задължително вложителите да са предявили до кредитната институция искане (заявка, покана) за плащане, което да не е изпълнено.

б) разпоредбите на чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директива 94/19 (ЕО), чл. 10, параграф 1 от същата директива и съображение 8 от директива 2009/14 (ЕО) трябва ли да се тълкуват в смисъл, че свободата на преценка на съответните компетентни органи

при извършване на оценката по чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директива 94/19 (ЕО) във всички случаи е ограничена от срока по изречение второ на буква „i“ или допускат за целите на специалния надзор като по чл. 115 от Закона за кредитните институции депозитите да останат неналични за срок по-дълъг от посочения в директивата.

7) разпоредбите на чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директива 94/19 (ЕО), чл. 10, параграф 1 от същата директива имат ли директен ефект и предоставят ли на вложителите в банка, включена в схемата за гарантиране на влоговете, в допълнение към правото им да бъдат компенсирани от тази схема до размера по чл. 7, параграф 1 от директива 94/19 (ЕО), и правото да ангажират отговорността на държавата за нарушения на правото на ЕС, като предявят срещу органа, длъжен да установи неналичността на депозитите, иск за вреди за забавено плащане на гарантирания размер на депозитите, когато решението по чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директива 94/19 (ЕО) е взето след установения в директивата 5-дневен срок и забавата се дължи на действието на оздравителна мярка, целяща да предпази банката от неплатежоспособност, наложена от същия този орган или при обстоятелства, като тези в главното производство допускат национално правило като това по чл. 79, ал. 8 от Закона за кредитните институции, според което Българската народна банка, нейните органи и оправомощените от тях лица, носят отговорност за вреди, причинени от надзорните й функции, само ако са причинени умишлено.

8) дали и при какви условия нарушението на правото на съюза, изразяващо се в невземане на решение от съответните компетентни органи по чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директива 94/19 (ЕО) съставлява достатъчно съществено нарушение, което може да ангажира отговорността на държава членка за вреди чрез иск срещу надзорния орган и дали в тази връзка са от значение обстоятелствата, че във Фонда за гарантиране на влоговете в банките е нямало достатъчни средства за покриване на всички гарантирани депозити, през периода, в който плащанията са останали спрени кредитната институция е била поставена под специален надзор целящ да я предпази от неплатежоспособност, че депозитът на ищеца е бил изплатен след като Българската народна банка е констатирала, че оздравителните мерки са неуспешни, че депозитът на ищеца е изплатен заедно с дохода от лихви, начислени включително за периода 20.06.2014 г. – 06.11.2014 г.

При съобразяване на посочените обстоятелства са налице предпоставките за спиране на производството по образуваното адм. д. № 1674/2016 г. на основание чл. 229, ал. 1, т. 4 от ГПК до произнасянето на Съда на Европейския съюз по преюдициално запитване, отправено с определение от 04 ноември 2016 г., постановено по адм. д. № 560/2016 г. по описа на Административен съд [населено място], по което е образувано дело С-571/16 г. на съда на Европейския съюз.

След като съобрази фактическите и правни изводи, съдържащи се в исковата молба, както и тези, съдържащи се в отговора на исковата молба и съобрази съдържанието на отправеното от Административен съд [населено място] преюдициално запитване, отправено на 14 ноември 2016 г., по което е образувано дело С-571/16 (преюдициално запитване, отправено от Административен съд Варна, Б. на 4 16 ноември 2016 г. – Н. Кантарев/Българска народна банка), публикувано в официален вестник № С 038, 06 февруари/2016, стр. 9, настоящата съдебна определя наличието на предпоставките за спиране на настоящото производство по адм. д. № 1674/2016 г., поради следните съображения:

Искът е предявен на основание чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, вр. чл. 203 и сл. от АПК. При условията на обективно кумулативно съединяване са предявени два иска. Претендира се обезщетение в размер на 8627, 97 лв., представляващо обезщетение в размер на законната лихва за забавено изплащане на гарантираните вземания за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. – върху максималния размер на гарантираните вземания от 196 000 лв., представляващо преки вреди вследствие неправомерно бездействие на Българската народна банка по отношение на изпълнението ѝ на задължения, произтичащи от приложимо с директен ефект право на Европейския съюз в областта на изплащане на гарантирани депозити, обосновава се наличието на пряка причинно-следствена връзка между вредите и определеното като бездействие поведение на Българската народна банка.

Претендира се и обезщетение в размер на 84 693, 97 лв., представляващо разликата между размера на вложенията на ищеца в [фирма] (в несъстоятелност) и изплатения ѝ гарантиран депозит. В представена по делото молба от 04.07.2016 г. ищецът е направила конкретизация на предявените искове, като е посочила, че вредите са претърпени от неправомерно бездействие на Българската народна банка, изразяващо се в неустановяване от страна Българската народна банка на обстоятелството че са налице „неналични депозити“, което да даде възможност да се задейства схемата за гарантиране на влоговете, т.е. да може Фондът за гарантиране на влоговете в банките да започне изплащането на депозитите. Със същата молба е направена и конкретизация на втората предявена претенция, като е уточнено, че вредите са причинени вследствие на неправомерни действия на Българската народна банка, изразяващи се в нарушаване на приложими с „директен ефект норми на европейското право“ (нарушаване на прокламираното в чл. 17 от Х. на основните права на Европейския съюз право на собственост, нарушаване на чл. 120, във връзка с чл. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, нарушаване на чл. 63-65 от Договора за функциониране на Европейския съюз), като това обстоятелство е посочено в условията на алтернативност, а именно наличието на неправомерно бездействие, изразяващо се в неупражняване на банков надзор от страна на Българската народна банка.

Ответникът Българската народна банка в подаден в срок отговор по исковата молба прави възражение за недопустимост на исковата претенция поради обстоятелства, посочени в този отговор, както и в представени по делото писмени бележки. Недопустимостта на исковата претенция се обосновава от ответника с излагане на съображения, че Българската народна банка не е част от държавната администрация, банката притежава отделно имущество, наличието на специален закон – Закона за кредитните институции, който изключва приложимостта на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, с обстоятелството, че предвид, че е налице твърдяно бездействие на Българската народна банка да изпълни свое задължение, пряко произтичащо от закона, на основание чл. 257, ал. 1 от АПК не подлежи на разглеждане по същия процесуален ред като иска за обезщетение, ответниците по посочените два иска (иска по чл. 257, ал. 1 от АПК и иска по чл. 203 и сл. от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди) са различни, условия за допустимост на иска е съответният акт, действие или бездействие да са били отменени преди това по съответния ред, с обстоятелството, че искът е предявен срещу ненадлежна страна (Българската народна банка не притежава правомощия да изплаща на вложителите суми по гарантираните влогове в банките).

Неоснователността на исковите претенции се обосновава и с липсата на възможността за пряко приложение на директивата спрямо вложителите, като това обстоятелство се аргументира и с решение на Съда на Европейския съюз от 12 октомври 1994 г. по дело C-222/02. Недопустимостта, респективно неоснователността на исковата претенция се обосновава и с обстоятелството, че директивата е транспонирана правилно в българското законодателство, разпоредбата на чл. 1, параграф 3, буква „i“ от директивата няма директен ефект тъй като не е достатъчно ясна, точна и безусловна, като същата предоставя право на преценка най-малко по три въпроса – кой е компетентният орган, който следва да извърши преценката за неналичност на депозитите, с какъв акт и по каква процедура да се извърши това установяване, след като последиците на директивата зависят от приемането от страна на държавата на актове на вътрешното право, указващи компетентния орган и вида решение за установяване на неналичност, то недопустимо е признаването на нейното пряко действие.

Всъщност, това са и част от въпросите, които са повдигнат пред Съда на Европейския съюз с отправеното преюдициално запитване от Административен съд [населено място]. Отговорът на въпросите, поставени с исковата молба и с отговора на исковата молбата, съвпада с въпросите, поставени в отправеното от Административен съд [населено място] преюдициално запитване, отправено на 16 ноември 2016 г., по което е образувано дело C-157/16 (преюдициално запитване, отправено от Административен съд Варна, Б. на 16 ноември 2016 г.), публикувано в официален вестник № С 038, 06/02/2016. Това са обстоятелствата, които и налагат спиране на настоящото производство пред настоящата съдебна инстанция до постановяването на решение по образуваното дело пред Съда на Европейския съюз. Настоящата съдебна инстанция съобразява и мотивите, съдържащи се в т. 66 от решение на Съда на Европейския съюз от 20.09.2016 г. по съединени дела C-08/15 и C-10/2015, съгласно които нормата на чл. 17, параграф 1 от хартата представлява правна норма, която има за цел да предостави права на частноправни субекти. Действително, настоящата съдебна инстанция съобразява обстоятелството, че всяко едно решение по отправено искане за преюдициално заключение на Съда на Европейския съюз се постановява в рамките на определено висящо производство пред национална юрисдикция на държава – членка (в процесния случай това е висящо съдебно производство пред Административен съд [населено място]). Настоящата инстанция съобразява също така обстоятелството, че всяко едно решение, постановено по направено искане за преюдициално запитване на национална юрисдикция е обусловено от конкретната фактическа и правна обстановка по главното дело.

От друга страна, обаче следва да се съобрази обстоятелството, че решението, постановено по направено преюдициално запитване не установява нито фактите, нито пък приложимото национално право, а неговият предмет е даде тълкуване на съответната общностноправна норма. По този начин решението,

постановено по отправено искане за преюдициално заключение на Съда на Европейския съюз не обхваща и не се отнася само и единствено до конкретното национално производство, по повод на което същото би било постановено, а става част от правните норми на общностното право. В този аспект задължителната сила на решението, постановено по повод отправено преюдициално заключение не се отнася само и единствено до националния съд, който е отправил преюдициалното запитване и не се отнася само по отношение на основното производство, по което е било направено, а се отнася до всички национални съдилища, пред които биха възникнали и отправени за решаване правни спорове във връзка с правните норми, по които се е произнесъл Съдът на Европейския съюз с решението си по направеното преюдициално запитване. Това са и обстоятелствата, които обуславят извода за спиране на настоящото съдебно производство до произнасянето на Съда на Европейския съюз по преюдициалното запитване, отправено с определение от 4 ноември 2016 г., постановено по адм. д. 560/2012 г. по описа на Административен съд [населено място], по което е образувано дело С-157/16 г. на Съда на Европейския съюз. Съдът съобразява и обстоятелството, че отправените въпроси по посочените преюдициални запитвания са общодостъпни. Същите са публикувани в официален вестник № С 38, 06/02/2017, предвид и това не е необходимо изискването на удостоверение от Административен съд [населено място] за наличието на отправено преюдициално запитване с посоченото съдържание. При съобразяване на посочените обстоятелства даденият ход по съществото на спора в съдебното заседание от 23 ноември 2016 г. следва да се отмени. Като съобрази направените фактически и правни изводи съдът

ОПРЕДЕЛИ

ОТМЕНЯ ДАДЕНИЯ ХОД ПО СЪЩЕСТВО от 23.11.2016 г. по адм.д. № 1674/2016 г. по описа на Административен съд София град.

СПИРА производството по адм. д. № 1674/2016 г. по описа на Административен съд София град, I отделение, 10 състав до постановяване на решение от Съда на Европейския съюз по дело С-157/16 (преюдициално запитване, отправено от Административен съд Варна, Б. на 16 ноември 2016 г., публикувано в официален вестник № С 08, 06/02/2016.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО подлежи на обжалване с частна жалба пред Върховния административен съд в 7-дневен срок от съобщаването му на страните.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО да се съобщи на страните.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ

